

Användning av videokonferenser

vid bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur enligt rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001

En praktisk vägledning

Europeiskt Rättsligt Nätverk
på privaträttens område

Detta dokument har utarbetats av kommissionen och det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område (<http://ec.europa.eu/civiljustice>).

Det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område inser att videokonferenser kan vara av nytta vid bevisupptagning i gränsöverskridande mål och ärenden och har därför utarbetat denna vägledning med praktisk information för att hjälpa domare att i större utsträckning använda sig av videokonferenser för bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur enligt rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001.

EU:s medlemsstater har dessutom, inom ramen för handlingsplanen för europeisk e-juridik, enats om att samarbeta för att främja användning av videokonferenser och för att utbyta erfarenheter och goda rutiner. Detta arbete sker inom den befintliga rättsliga ramen och med iakttagande av de rättssäkerhetsgarantier som finns både i medlemsstaterna och på EU-nivå.

Ett resultat av samarbetet är en handledning och en broschyr om användning av videokonferensutrustning vid gränsöverskridande domstolsförfaranden i EU.

Avsikten med detta dokument är att komplettera den informationen.

Inledning

När ett mål bestrids måste en domstol ofta ta upp bevis för att ett yrkande ska kunna bevisas. Bevisupptagning kan ske på många olika sätt, och ibland är det nödvändigt att höra personer, t.ex. vittnen eller sakkunniga. Bevisupptagningen kompliceras när bevisen måste hämtas från ett annat land.

Det fysiska avståndet mellan domstolen och den person som ska höras, liksom olikheter mellan de regler och lagar som gäller i respektive behörighetsområde, kan skapa hinder.

Det var skälet till att en av de första rättsakter om privaträttsligt samarbete som antogs av Europeiska unionens råd var förordning (EG) nr 1206/2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur. Denna broschyr handlar främst om förordning (EG)

nr 1206/2001, men det är viktigt att notera att det finns bestämmelser om bevisning även i andra rättsakter. I artikel 9 i förordning (EG) nr 861/2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande föreskrivs exempelvis att en domstol ska fastställa sättet för bevisupptagning och omfattningen av det bevismaterial som krävs för domen enligt bestämmelserna om tillåtande av bevisning. Den får tillåta bevisupptagning via skriftliga vittnesmål, utlåtanden från sakkunniga eller uttalanden från parterna och även, vilket är viktigt, bevisupptagning i form av en videokonferens eller med hjälp av annan kommunikationsteknik, om det finns tekniska resurser till det.

Det europeiska rättsliga nätverket på privaträttsens område inser att videokonferenser kan vara av nytta vid bevisupptagning i gränsöverskridande mål och har därför utarbetat denna handledning med praktisk information för att hjälpa domare att i större utsträckning använda sig av videokonferenser. ●

Förordning (EG) nr 1206/2001

Denna förordning innehåller processrättsliga regler för att underlätta bevisupptagning i en annan medlemsstat. Den har tillämpats sedan den 1 januari 2004 i hela EU, i alla medlemsstater utom Danmark. Den ersätter Haagkonventionen från 1970 mellan de berörda medlemsstaterna.

En handledning med närmare information om förordningen finns på

http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_taking_evidence_sv.pdf

Själva förordningen finns på

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:174:0001:0024:SV:PDF>

Förordningen gäller endast mål och ärenden av civil eller kommersiell natur och får inte åberopas för att ta upp bevis som inte är avsedda att användas i ett inlett eller planerat rättsligt förfarande. Den ger två huvudsakliga möjligheter till bevisupptagning. Den första, enligt artikel 10, är att en domstol i en medlemsstat gör en framställning om bevisupptagning till en domstol i en annan medlemsstat. Den andra, enligt

artikel 17, är att en domstol i en medlemsstat direkt får ta upp bevis i en annan medlemsstat, med den anmodade medlemsstatens tillstånd.

Närmare uppgifter om de behöriga domstolarna i varje medlemsstat och de krav som gäller i varje behörighetsområde finns i den europeiska civilrättsatlascivil på

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_sv.htm

När en anmodad domstol åtar sig att ta upp bevis för en ansökande domstols räkning enligt **artiklarna 10–12** sker bevisupptagningen i enlighet med lagstiftningen i den anmodade medlemsstaten, och tvångsåtgärder kan tillämpas.

När en ansökande domstol vill ta upp bevis direkt enligt **artikel 17** måste den göra en framställning till det centrala organet eller den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten. Verkställighet av en sådan framställning kan endast vägras av begränsade skäl. Det kan ske om framställningen inte ligger inom förordningens

tillämpningsområde, inte innehåller alla nödvändiga uppgifter eller strider mot grundläggande rättsprinciper i den anmodade medlemsstaten. I samband med beslutet om huruvida en framställning enligt **artikel 17** ska godtas får det centrala organet i den anmodade medlemsstaten ange på vilka villkor bevisupptagningen ska ske. Om framställningen godtas är det den ansökande domstolens ansvar att utse den person eller de personer som ska verkställa bevisupptagningen. En viktig skillnad när det gäller direkt bevisupptagning är att den bara kan verkställas på frivillig grund, och tvångsåtgärder får inte användas. Om en framställning innebär att en person ska höras är det den ansökande domstolens ansvar att personen i fråga informeras om dessa rättigheter. ●

Användning av videokonferenser

I förordningen uppmuntras användning av kommunikationsteknik vid bevisupptagning, särskilt video- och telefonkonferenser. Det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område har också uppmuntrat användning av videokonferenser både genom praktiska demonstrationer vid sitt årliga möte i Lissabon 2006 och genom att ge medlemmarna information om medlemsstaternas videokonferensutrustning. Information om vilka domstolar som har videokonferensutrustning finns också i den europeiska civilrättsatlasen.

Sedan juni 2007 har rådet (rättsliga och inrikes frågor) övervägt nya åtgärder på e-juridikens område, bl.a. användning av videokonferenser. Företrädare för alla medlemsstater och EU-institutioner har uttryckt sitt stöd för vidareutveckling av användning av videokonferenser i gränsöverskridande mål och ärenden. Inom rådet har arbetsgruppen för rättsdata-behandling (e-juridik) tagit fram en vägledning och en broschyr om användning av

videokonferensutrustning i gränsöverskridande domstolsförfaranden i EU. Denna praktiska vägledning är avsedd att komplettera detta arbete.

Trots denna uppmuntran och insatserna så här långt för att främja användning av videokonferenser står det klart att användningen varierar i medlemsstaterna. Det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område inser att videokonferenser kan vara av nytta vid bevisupptagning i gränsöverskridande mål och ärenden och har därför utarbetat denna vägledning med praktisk information för att hjälpa domare att i större utsträckning använda sig av videokonferenser.

Även om ett politiskt beslut fattats om olika sätt att se på bevishantering beroende på om bevisen tagits upp av en anmodad domstol för en ansökande domstols räkning eller direkt av den ansökande domstolen, står det klart att man med förordning (EG) nr 1206/2001 eftersträvar en ökad användning av modern teknik för att underlätta bevisupptagning.

Enligt skäl 8 är "en förutsättning för att rättsliga förfaranden i civila eller kommersiella mål och ärenden ska kunna genomföras så effektivt som möjligt [...] att framställningar om bevisupptagning översänds och verkställs direkt och på snabbast möjliga sätt mellan medlemsstaternas domstolar".

Det effektivaste sättet att ta upp bevis direkt är via videokonferenser. Annars måste vittnet resa till den ansökande domstolen i ett annat land eller tjänstemän från domstolen resa för att träffa vittnet. Det innebär givetvis att förfarandet tar längre tid och kostnaden blir högre. Videokonferenser är en billig och effektiv lösning på dessa problem. I vissa familjemål kan det uppstå känsliga frågor som gör att det kan vara olämpligt att använda sig av videokonferenser, men i de allra flesta fall som omfattas av förordningen bör det inte finnas några hinder för att använda videokonferenser när personer ska höras.

Det finns inte videokonferensutrustning i alla tvistemålsdomstolar i varje medlemsstat, men i vissa medlemsstater kan det vara möjligt att

använda utrustning som finns i andra lokaler, t.ex. brottmålsdomstolar, fängelser eller privata anläggningar där sådan utrustning finns. Vissa medlemsstater har mobil apparatur, och det är ofta möjligt att hyra utrustning. Med tiden kommer sannolikt allt fler domstolar att ha den nödvändiga utrustningen. Om lokala domstolar efterfrågar videokonferensmöjligheter i större utsträckning ökar givetvis sannolikheten för att utrustningen ska ställas till förfogande.

En domstol som vill ta upp bevis direkt från ett vittne i en annan medlemsstat kan göra det i enlighet med **artikel 17** i förordningen. Fördelen med en sådan begäran är att bevisupptagningen kan ske enligt lagstiftningen i den ansökande staten. En framställning ska göras till det centrala organet eller den behöriga

myndigheten i den anmodade medlemsstaten med användande av formulär I i bilagan till förordningen. Det centrala organet eller den behöriga myndigheten ska inom 30 dagar meddela den ansökande domstolen huruvida framställningen har godtagits och, i så fall, på vilka villkor. Om en framställning om direkt bevisupptagning godtas är det den ansökande domstolens ansvar att utse den person eller de personer som ska verkställa bevisupptagningen. Det är också den ansökande domstolens ansvar att informera vittnet om att bevisupptagningen endast kan ske på frivillig grund.

Videokonferenser kan också genomföras enligt **artiklarna 10–12** i förordningen, när en domstol gör en framställning om bevisupptagning till en domstol i en annan medlemsstat. Den

anmodade domstolen ska verkställa framställningen inom 90 dagar från mottagandet. Det ska ske i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där den är belägen. Den ansökande domstolen kan begära att framställningen verkställs i enlighet med ett särskilt förfarande, såvida det inte är oförenligt med lagstiftningen i den medlemsstat där den anmodade domstolen är belägen eller innebär betydande praktiska svårigheter. I sådana fall får parterna och/eller företrädare för den ansökande domstolen närvara vid hörandet och delta, antingen personligen eller via videokonferens, om det medges i lagstiftningen i den ansökande medlemsstaten. Den anmodade domstolen avgör villkoren för deras deltagande. ●

Praktiska överväganden

Ett antal frågor kan uppstå när beslut ska fattas om huruvida bevisupptagning ska ske via videokonferens och hur detta ska gå till. Nedan återges dessa frågor tillsammans med svaren. Närmare information om situationen i varje medlemsstat finns på faktabladet i den europeiska civilrättsatlasen¹.

1

Hur vet jag om en medlemsstat medger antingen deltagande i en videokonferens eller direkt bevisupptagning via videokonferens?

Kontrollera informationen på den aktuella medlemsstatens faktablad i den europeiska civilrättsatlasen.

2

Finns det några begränsningar när det gäller den typ av bevis som kan tas upp eller den plats där hörandet via videokonferens ska ske i en viss medlemsstat?

Kontrollera informationen på den aktuella medlemsstatens faktablad i den europeiska civilrättsatlasen.

3

Var kan jag hitta närmare uppgifter om behöriga domstolar enligt förordningen?

Du kan se vilka domstolar som utsetts av medlemsstaterna i den europeiska civilrättsatlasen på

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_searchmunicipality_sv.jsp#statePage0

4

Hur hittar jag kontaktuppgifter för det centrala organet eller den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat?

Dessa uppgifter finns också i den europeiska civilrättsatlasen på

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_centralbody_sv.htm

5

Om ett centralt organ eller en behörig myndighet godtar en framställning om direkt bevisupptagning via videokonferens i enlighet

med artikel 17, hur får jag reda på vilken domstol eller annan lokal med videokonferensutrustning som finns närmast den person som ska höras?

Du hittar dessa uppgifter via portalen för den europeiska civilrättsatlasen:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_centralbody_sv.htm

6

Hur vet jag på vilket språk framställningen ska göras?

Även detta svar hittar du i den europeiska civilrättsatlasen under "Övriga uppgifter meddelade av medlemsstaterna" på

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_otherinfo_sv.htm

7

Vilka formulär ska jag använda för framställningen?

När en framställning om att delta i bevisupptagning via en videokonferens ska göras enligt

artiklarna 10–12 ska formulär A fyllas i.

Framställningar om direkt bevisupptagning enligt **artikel 17** ska göras på formulär I. Dessa och alla övriga formulär som avses i förordningen finns tillgängliga och kan fyllas i och översättas i den europeiska civilrättsatlasen på

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_filling_sv.htm

8

Hur vet jag om den andra medlemsstaten kommer att ta ut några avgifter?

Kontrollera informationen på den aktuella medlemsstatens faktablad i den europeiska civilrättsatlasen.

9

Vem ansvarar för att meddela den person som ska höras att han/hon bör närvara?

När en framställning om deltagande vid hörande görs enligt **artiklarna 10–12** vidtar den anmodade domstolen vanligen de nödvändiga åtgärderna. När en framställning om direkt bevisupptagning godtas av en medlemsstat enligt **artikel 17** överläter den medlemsstaten normalt åt den ansökande medlemsstaten att ta de kontakter och vidta de åtgärder som krävs. Närmare uppgifter för varje medlemsstat finns på webbplatsen för den europeiska civilrättsatlasen.

10

Hur kan identiteten för den person som ska höras bevisas?

Kontrollera informationen på den aktuella medlemsstatens faktablad i den europeiska civilrättsatlasen.

11

Är det möjligt eller tillåtet att spela in hörandet?

Kontrollera informationen på den aktuella medlemsstatens faktablad i den europeiska civilrättsatlasen.

12

Vilken lagstiftning gäller för verkställandet av framställningen?

När en domstol begära att få delta i en videokonferens i enlighet med **artiklarna 10–12** gäller lagstiftningen i den anmodade medlemsstaten. Den ansökande domstolen kan dock begära ett särskilt förfarande enligt sin egen lagstiftning, och den anmodade domstolen ska godta detta krav såvida förfarandet inte är oförenligt med den egna lagstiftningen i den medlemsstat där den är belägen eller innebär betydande praktiska svårigheter. När en framställning om direkt bevisupptagning enligt **artikel 17** godtas ska den ansökande domstolen verkställa framställningen i enlighet med lagstiftningen i sin medlemsstat, med förbehållet att inga tvångsåtgärder får användas.

13

Hur vet jag på vilket språk hörandet ska hållas, och vem ansvarar för att vid behov tillhandahålla tolkar?

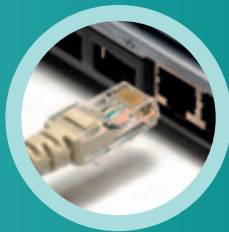
När en anmodad domstol tar upp bevis enligt **artiklarna 10–12** hålls hörandet vanligen på den domstolens språk. Närmare information om användningen av tolkar och om vilket språk som ska användas vid direkt bevisupptagning enligt **artikel 17** finns under respektive medlemsstat i den europeiska civilrättsatlasen.

14

Vilka ytterligare uppgifter kräver den andra medlemsstaten?

Se den aktuella medlemsstatens faktablad i den europeiska civilrättsatlasen.

Europeiskt Rättsligt Nätverk
på privaträttens område

Kontaktuppgifter

Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för rättvisa,
frihet och säkerhet
Europeiskt Rättsligt Nätverk
på privaträttens område
Rue du Luxembourg, 46
B-1000 Bruxelles

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>